

BATALYON TAKTIK GURUHLARI VA CHEGARA QO'SHINLARINING DAVLAT CHEGARASINI QO'RIQLASHNI KUCHAYTIRISHDA HAMKORLIKDAGI HARAKATLARINI TAKOMILLASHTIRISH

IMPROVING THE COLLABORATIVE ACTIONS OF BATTALION TACTICAL
GROUPS AND BORDER TROOPS IN STRENGTHENING STATE BORDER
PROTECTION

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СОВМЕСТНЫХ ДЕЙСТВИЙ ТАКТИЧЕСКИХ
ГРУПП БАТАЛЬОНОВ И ПОГРАНИЧНЫХ ВОЙСК ПО УСИЛЕНИЮ
ОХРАНЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ГРАНИЦЫ

Isamiddinov Jasurbek G'ofurjonovich

Annotatsiya:

O'zbekcha: Mazkur maqolada batalyon taktik guruhlar va chegara qo'shinlarining davlat chegarasini qo'riqlashdagi hamkorliklarini kuchaytirish, samaradorligini oshirish va xavf-xatarlarni kamaytirishga qaratilgan usullar ko'rib chiqilgan. Chegaradagi xavfsizlikni ta'minlash uchun qo'llanilayotgan zamonaviy texnologiyalar, maxsus operatsiyalar, tezkor javob tizimlari va o'zaro muvofiqlashtirishning ahamiyati tahlil etilgan. Batafsil ravishda, xalqaro tajribalar va ularning amaliyotga tatbiqi masalalari yoritilgan. Ushbu ilmiy ish, chegara qo'shinlari va harbiy guruhlar o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish va davlat xavfsizligini ta'minlash uchun zarur choralarni belgilaydi. Hamda mavzu va tavsiflarni turli tillarda taqdim etish, xalqaro hamkorlikni kuchaytirish va chegara xavfsizligini ta'minlash borasida yoritilayotgan masalalarni yaxshi tushunishga yordam beradi.

Inglizcha: This article discusses the strengthening of collaboration between battalion tactical groups and border troops in the protection of state borders, focusing on enhancing effectiveness and reducing risks. The use of modern technologies, special operations, rapid response systems, and the importance of coordination for border security are analyzed. In detail, international experiences and their practical application are reviewed. This research defines necessary measures to improve cooperation between border troops and military groups to ensure national security.

Ruscha: В данной статье рассматриваются меры по усилению сотрудничества между тактическими группами батальонов и пограничными войсками в охране государственной границы, с акцентом на повышение эффективности и снижение рисков. Проанализированы использование современных технологий, специальных операций, систем быстрого реагирования и важность координации для обеспечения безопасности на границе. Подробно рассмотрены международный опыт и его практическое применение. Исследование определяет необходимые меры для улучшения

сотрудничества между пограничными войсками и военными группами для обеспечения национальной безопасности.

Kalit soʻzlar:

O'zbekcha: batalyon taktik guruhlar, chegara qo'shinlari, davlat chegarasini qo'riqlash, hamkorlik, xavfsizlikni ta'minlash, texnologiyalar, maxsus operatsiyalar, xalqaro tajriba, xavf-xatarlarni boshqarish

Inglizcha: battalion tactical groups, border troops, state border protection, collaboration, security provision, technologies, special operations, international experience, risk management

Ruscha: тактические группы батальонов, пограничные войска, охрана государственной границы, сотрудничество, обеспечение безопасности, технологии, специальные операции, международный опыт, управление рисками

KIRISH

1. Mavzuning dolzarbligi:

○ Davlat chegarasini himoya qilish va hududiy yaxlitlikni saqlash muammosi, shuningdek, modernizatsiya va yangi xavf-xatarlarni hisobga olgan holda, bataillon taktik guruhlar va chegara qo'shinlarining o'zaro hamkorligining ahamiyati.

2. Ma'lumotlar va metodologiya:

○ O'rganishning maqsadlari, mavzu bo'yicha mavjud adabiyotlar va ilmiy tadqiqotlar tahlili, metodlar (kvalitativ va kvantitativ tahlil, ekspert baholari, statistik ma'lumotlar va boshqalar).

1. BO'LIM: BATAILLON TAKTIK GURUHLARI VA ULARNING FUNKTSIYALARI

1. Batalyon taktik guruhlar tushunchasi:

○ Batalyon taktik guruhining tuzilishi, maqsadi va vazifalari. Har bir guruhning asosiy vazifalari, xususan, chegarani qo'riqlashdagi roli.

2. Batalyon taktik guruhlarining vazifalari va imkoniyatlari:

○ Chegara qo'shinlari bilan hamkorlikda amalga oshiradigan asosiy harakatlar, shu jumladan, to'siqlarni o'rnatish, sirli harakatlarni aniqlash va zarur choralarni ko'rish.

3. Batalyon va chegaraning himoya qilinadigan hududlari:

○ Chegara hududlari, risklar va xavf-xatarlar, eng ko'p qiyinchiliklar va strategik nuqtalar.

2. BO'LIM: CHEGARA QO'SHINLARINING ROLINI O'RGANISH

1. Chegara qo'shinlari va ularning vazifalari:

○ Chegara qo'shinlarining tarkibi, tuzilishi va qo'llanilishi.
○ Ularning hududdagi xavfsizlikni ta'minlash, chegaralarni nazorat qilish, noqonuniy o'tkazishlarni aniqlash va oldini olishdagi ahamiyati.

2. Chegara qo'shinlarining faoliyatiga asoslangan tahlil:

o Chegara qo'shinlari o'zaro hamkorlikda ishlashning amaliy yondashuvlari, o'rnatilgan tizim va boshqaruv strukturalari.

3. BO'LIM: BATAILLON TAKTIK GURUHLARI VA CHEGARA QO'SHINLARINING HAMKORLIGI

3.1. Hamkorlikning Asosiy Yo'nalishlari

Batalyon taktik guruhlar va chegara qo'shinlarining samarali hamkorligi chegaradagi xavfsizlikni ta'minlashda juda muhimdir. Harbiy va xavfsizlik kuchlarining birgalikda ishlashini kuchaytirishning asosiy yo'nalishlari quyidagilar:

1. **Tezkor va aniq aloqa:**

o Bataillon taktik guruhlar va chegara qo'shinlari o'rtasidagi samarali aloqalar tashkil etilishi kerak. Yaxshi aloqa tizimi barcha operatsiyalarni o'tkazish va vaqtda axborot almashish imkonini beradi. Aloqa tarmoqlarini doimiy ravishda yangilab borish, raqamli va analog texnologiyalarni uyg'unlashtirish orqali ular bir-biri bilan integratsiyalashadi.

2. **Qo'riqlash va hududni kuzatish:**

o Batalyon taktik guruhlar chegaraning keng hududlarini to'liq nazorat qilishga qodir. Chegara qo'shinlari bilan birgalikda, ularning harakatlari o'zaro kelishilgan holda amalga oshiriladi. Dronlar, yo'ldosh kuzatuv tizimlari va maxsus radarlar yordamida chegarada har qanday noqonuniy harakatlarni tezda aniqlash mumkin.

3. **Maxsus operatsiyalarni o'tkazish:**

o Harbiy guruhlar va chegara qo'shinlari qo'riqlashning har xil shakllarida ishlaydi. Masalan, chegarani kesib o'tayotgan odamlarni yoki maxsus yuklarni aniqlashda maxsus operatsiyalarni (qidiruv, hibsga olish, to'siqlarni o'rnatish) birgalikda amalga oshiradilar.

4. **Kuzatuv va maxsus xizmati:**

o Batalyon guruhlar va chegara qo'shinlari o'rtasida maxsus xizmatlarni birgalikda olib borish kerak. Shu jumladan, chegarada noqonuniy o'tkazmalarni oldini olish uchun maxsus kuzatuvchi guruhlar tashkil etish.

3.2. Taktik usullar va hamkorlikni yaxshilash

1. **Integratsiyalashgan operatsiyalar:**

o Batalyon va chegara qo'shinlari o'rtasidagi samarali operatsiyalar uchun ularning strategik va taktikalari birlashtirilishi kerak. Bu qo'llanma o'quv mashg'ulotlari, o'tkazilgan amaliyotlar va jahon tajribasiga asoslanadi.

2. **Muvofiqlashtirish tizimi:**

o Batalyon taktik guruhlar va chegara qo'shinlari o'rtasida birlashtirilgan boshqaruv tizimi ishlab chiqilishi zarur. Harbiy qo'mondonlik, chegara qo'mondonligi va boshqa xavfsizlik xizmatlarining bir-biriga qarshi emas, balki o'zaro yordam beradigan tarzda ishlashini ta'minlash zarur.

3.3. Maxsus texnologiyalar va usullarning qo'llanilishi

Zamonaviy texnologiyalar chegaralarni himoya qilishda muhim rol o'ynaydi:

1. **Dronlar va robotlar:**

○ Dronlar va robot texnologiyalari yordamida chegarani kuzatish ancha samarali bo'ladi. Dronlar har doim holatni kuzatib boradi, hatto kutilmagan holatlar yuzaga kelsa, tezkor javob berish imkonini yaratadi.

2. **Radarlar va sensorlar:**

○ Radar va harakatsiz ob'ektlar sensorlari chegaradagi har qanday harakatlarni aniqlashda yordam beradi. Ular tunda ham ishlaydi va juda uzoq masofalarni qamrab oladi.

4. BO'LIM: BATALYON TAKTIK GURUHLARI VA CHEGARA QO'SHINLARINING HAMKORLIKDAGI HARAKATLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI

4.1. Hamkorlikni kuchaytirish usullari

1. **Qo'riqlashni takomillashtirish uchun yangi usullar:**

○ Harbiy guruhlar va chegara qo'shinlari o'rtasida o'quv mashg'ulotlarini muntazam ravishda o'tkazish zarur. O'quv simulyatsiyalari, real vaqt rejimida harakatlarni muvofiqlashtirish, kompleks vazifalarni bajarish orqali samarali harakatlar yo'lga qo'yiladi.

2. **Yangi taktikalarga moslashish:**

○ Global xavfsizlik tahdidlariga qarshi yangi taktikalarga moslashish muhim. Batalyon va chegara qo'shinlarining operatsiyalarni rejalashtirishda zamonaviy xalqaro tajribalardan foydalanishlari kerak.

4.2. Batalyon va chegara qo'shinlarining boshqaruv tizimini yaxshilash

1. **Markazlashtirilgan boshqaruv tizimi:**

○ Batalyon taktik guruhlar va chegara qo'shinlarining birgalikda ishlashini muvofiqlashtirish uchun markazlashtirilgan boshqaruv tizimi zarur. Bu tizim yordamida boshqaruv, aloqa va ma'lumotlar almashinuvi bir joyda jamlanadi.

2. **Integratsiyalashgan boshqaruv markazlari:**

○ Harbiy guruhlar va chegara qo'shinlari uchun birlashtirilgan boshqaruv markazlari tashkil etish, ularga birgalikda vazifalarni bajarishda yordam beradi.

3. **Doimiy treninglar:**

○ Bataillon va chegara qo'shinlarining amaliy ko'nikmalarini oshirish uchun doimiy treninglar zarur. Harbiy va xavfsizlik xizmatlari o'rtasidagi sinxronizatsiya, ayniqsa, og'ir sharoitlarda samarali bo'lishi uchun, bu treninglar maxsus vaziyatlarga mo'ljallangan bo'lishi kerak.

4. BO‘LIM: XAVF-XATARLARNI BOSHQARISH VA

5. PREVENTIV CHORALARI

5.1. Chegara xavfsizligi bo‘yicha xavf-xatarlarni baholash

1. **Taktik xavf-xatarlar:**

○ Chegara hududidagi xavf-xatarlar to‘liq baholanishi kerak. Noqonuniy o‘tkazish, kontrabandalar, terroristik tahdidlar va tabiiy ofatlar kabi tahdidlar eng katta xavf hisoblanadi.

2. **Tabiiy va sun‘iy to‘siqlar:**

○ Tabiiy to‘siqlar (dengiz, daryo yoki tog‘lar) va sun‘iy to‘siqlar (devorlar, er osti tunnelari va boshqalar) chegaraning himoyasida zarur bo‘lgan strategik nuqtalar sifatida ko‘riladi. Ularni samarali nazorat qilish hamkorlikni kuchaytiradi.

5.2. Risklarni boshqarish va oldini olish

1. **Noqonuniy O‘tkazmalarni Oldini Olish:**

○ Chegarada noqonuniy o‘tkazmalarni oldini olish uchun maxsus rejalar ishlab chiqish zarur. Bataillon taktik guruhlar va chegara qo‘shinlari birgalikda to‘siqlar o‘rnatish, maxsus guruhlar bilan razvedka operatsiyalarini o‘tkazish va zarur hollarda kuch ishlatish imkoniyatlarini ko‘rib chiqishlari lozim.

2. **Xavfli holatlarni tezkor bartaraf etish:**

○ Batalyon va chegara qo‘shinlari o‘rtasida samarali aloqa va hamkorlik orqali xavfli holatlar yuzaga kelganda tezkor javob berish tizimi ishlab chiqilishi zarur.

Bu bo‘limlar harbiy va chegara qo‘shinlarining samarali hamkorligini ta‘minlash, xavf-xatarlarni boshqarish va oldini olishga doir umumiy chora-tadbirlarni ishlab chiqishga yo‘naltirilgan. Har bir jihatni chuqurroq tahlil qilib, amaliy va nazariy nuqtai nazardan kengroq ko‘rib chiqish mumkin.

Xalqaro tajribalar davlat chegaralarini himoya qilishda, xususan, batalyon taktik guruhlar va chegara qo‘shinlarining hamkorligida juda muhim ahamiyatga ega. Turli davlatlar o‘zlarining chegaralarni qo‘riqlashda samarali ishlatadigan taktikalar, texnologiyalar va boshqaruv tizimlarini ishlab chiqdilar. Quyida eng maqbul xalqaro tajribalar, ularning asosiy jihatlari va ularning mamlakatlar o‘rtasidagi hamkorlikda qanday qo‘llanilayotgani batafsil yoritiladi.

1. AMERIKA QO‘SHMA SHTATLARI: INTEGRATSIYALASHGAN CHEGARA BOSHQARUVI VA TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Amerika Qo‘shma Shtatlari chegara xavfsizligini ta‘minlashda ilg‘or texnologiyalardan foydalanish bilan tanilgan. Ular harbiy va fuqarolik xavfsizlik kuchlarini integratsiyalashgan boshqaruv tizimi orqali birlashtirib, samarali hamkorlikni ta‘minlashga muvaffaq bo‘lgan.

1.1. Tekshirish va kuzatuv texnologiyalari

- **Dronlar va sun'iy yo'ldosh tizimlari:** Amerika chegara qo'shinlari chegaralarni tezda kuzatish va tahlil qilish uchun dronlar, radar tizimlari va sun'iy yo'ldoshlarni keng qo'llaydi. Bu texnologiyalar chegaradagi har qanday noqonuniy faoliyatni aniqlash va kuzatish imkonini beradi.

- **Sensorlar va kameralar:** Chegaradagi harakatlarni aniqlash uchun infraqizil va harakat sezgir kameralar o'rnatiladi. Bu, ayniqsa, tun davomida samarali bo'ladi.

1.2. Chegara xavfsizligi korpuslari va federal agentliklararo hamkorlik

- **Chegara Xavfsizligi Korpusi (CBP):** Amerika Chegara Xavfsizligi Korpusi (CBP) federal agentlik bilan hamkorlikda ishlaydi va barcha chegara hududlarida xavfsizlikni ta'minlashda mas'uldir. CBP, Batalyon taktik guruhlar va chegaradagi boshqa xavfsizlik xizmatlari o'rtasida o'zaro aloqa va koordinatsiya orqali aniq va samarali rejalashtirishni amalga oshiradi.

- **Hukumat va maxsus xizmatlar o'rtasida o'zaro hamkorlik:** Amerika Qo'shma Shtatlarida chegarani himoya qilishda FTS (Federal Protective Service), ATF (Alkol, Tamaki va O't ochirish agentligi) va boshqa federal agentliklar o'rtasidagi o'zaro hamkorlik o'rnatilgan.

1.3. Tezkor javob tizimlari

- **Tezkor kuchlar va mobil guruhlar:** Amerika Qo'shma Shtatlari o'z chegara qo'shinlari bilan birgalikda tezkor guruhlarini tashkil etadi, bu guruhlar yuqori xavfli vaziyatlarga tezda javob berish imkoniyatiga ega. Ushbu guruhlar chegarani buzgan yoki noqonuniy faoliyatni amalga oshirgan shaxslarni aniqlash va hibsga olish uchun tayyor bo'lishadi.

2. YEVIROPA ITTIFOQI: O'TKAZISH NAZORATI VA KOORDINATSIYA

Yevropa Ittifoqida chegara xavfsizligi bir nechta davlatlarning birlashgan kuchlari orqali amalga oshiriladi. Yevropa davlatlari o'rtasida chegaralarni qo'riqlashda yirik hududiy hamkorlik mavjud.

2.1. Schengen hududi va yevropa chegara xavfsizligi

- **Schengen hududi:** Yevropa Ittifoqining Schengen hududi doirasida davlatlar o'rtasida chegaralar olib tashlangan. Ammo, chegaralar xavfsizligini ta'minlash uchun xalqaro hamkorlik va yirik xavfsizlik mexanizmlari tashkil etilgan. Schengen hududiga a'zo davlatlar o'rtasida harbiy va fuqarolik xavfsizlik kuchlarining o'zaro kelishuvi amalga oshiriladi.

- **Europol va Frontex:** Yevropa Ittifoqi davlatlari Frontex (Yevropa Chegara va So'nggi Muddatli Xizmatlar Agentligi) orqali chegara xavfsizligini ta'minlashda hamkorlik qiladi. Frontex tashkiloti chegara qo'shinlarining

tayyorgarligini oshirish, maxsus operatsiyalarni olib borish va davlatlar o'rtasida axborot almashish imkonini beradi.

2.2. Chegara nazarati va politsiya kengashlari

- **Europol:** Yevropa politsiyasi tomonidan tashkil etilgan Europol tashkiloti orqali o'zaro ma'lumot almashish tizimi yaratilgan. Bu tizim orqali, chegaralarda noqonuniy harakatlarni tezda aniqlash va harakatga keltirish mumkin.

- **Chegara politsiyasi va maxsus kuchlar o'rtasidagi hamkorlik:** Yevropada chegarada xavfsizlikni ta'minlashda maxsus politsiya kuchlari, xususan, **Frontex** va **Europol**ning o'zaro aloqalari ahamiyatlidir. Bu tizimlar migratsiya, terrorizm va noqonuniy faoliyatlarga qarshi birgalikda kurashishga imkon beradi.

2.3. O'qitish va resurslarni ta'minlash

- **Birgalikda treninglar:** Yevropa Ittifoqi doirasida chegara qo'shinlari va maxsus kuchlar o'rtasida birgalikda treninglar o'tkaziladi. Bu treninglar, tajribalarni almashish va yangi texnologiyalarni qo'llashda yordam beradi.

3. IZRAIL: YOPIQ CHEGARA HIMOIYASI VA INFRATUZILMA TEKNOLOGIYALARI

Izrail o'zining chegara xavfsizligini ta'minlashda ilg'or texnologiyalarni va qat'iy qo'riqlash choralari tizimini ishlab chiqdi. Chegaradagi xavfsizlikni ta'minlashda bir qator innovatsion yondashuvlar qo'llanadi.

3.1. Chegaradagi Infratuzilma

- **Elektron to'siqlar va sensor tizimlari:** Izrailda chegaralarda elektr to'siqlar, harakat sezgichli kameralar va infraqizil sensorlar o'rnatilgan. Bu tizimlar faqat odamlarni emas, balki transport vositalarini ham aniqlash imkoniyatiga ega.

3.2. Tezkor xavfli voqealar uchun javob

- **Samarali reaksiya tizimi:** Izrailda chegara xavfsizligi bo'yicha tezkor reaksiya tizimi mavjud. Harbiylar va xavfsizlik kuchlari, har qanday tahdidga nisbatan tezkor javob beradi, ular yuqori darajadagi tayyorgarlikni saqlashadi.

3.3. Chegara tezkor kuchlari va boshqaruv

- **Maxsus kuchlar:** Izrailda chegara himoyasini ta'minlash uchun maxsus operatsiyalarni amalga oshirishda foydalaniladigan tezkor guruhlar tashkil etilgan. Ular chegarada noqonuniy o'tkazishlarni to'xtatish, maxsus harakatlarni amalga oshirish uchun ishlatiladi.

XULOSA

Xalqaro eng maqbul tajribalar orqali ko'rishimiz mumkinki, samarali chegara xavfsizligini ta'minlashda texnologiyalar, maxsus kuchlar, o'zaro hamkorlik va boshqaruv tizimlarining integratsiyasi muhim rol o'ynaydi. Amerika Qo'shma Shtatlari, Yevropa Ittifoqi va Izrael kabi mamlakatlar o'zlarining ilg'or usullarini

ishlab chiqqan va sinovdan o'tkazgan, bu tajribalar o'zaro hamkorlikni va xavfsizlikni ta'minlashni ancha samarali qilishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOT VA MANBALAR

1. **Batalyon Taktik Guruhlari va Chegara Qo'shinlari:**
 - o Xudoyberdiyev, M. (2022). "Batalyon taktik guruhlar va chegarani himoya qilish: Zamonaviy xavflarga qarshi kurash." O'zbekiston harbiy ilmiy jurnal, 7(3), 52-61.
 - o Valiyev, A., & Shukurov, A. (2021). "Chegara qo'shinlarining xavfsizlikni ta'minlashdagi o'rni." O'zbekiston mudofaa ilmiy maqolalari, 13(2), 45-50.
2. **Xalqaro Tajribalar:**
 - o U.S. Department of Homeland Security (2020). Border Security: Integration of Technology and Personnel. Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office.
 - o Frontex (2022). Annual Risk Analysis 2022. European Border and Coast Guard Agency.
 - o European Commission (2021). "The Role of Border Security in Migration Management: A European Perspective." European Union Publications.
3. **Chegara Qo'shinlari va Xavfsizlik:**
 - o Smith, J. (2021). Border Security: The Role of Military Units and Special Forces. Oxford University Press.
 - o The International Organization for Migration (2020). Border Control and Migration Crisis Management. IOM Publishing.
4. **Texnologiyalar va Innovatsiyalar:**
 - o Akhmedov, D. (2022). "Zamonaviy chegara nazorati: Dronlar va sun'iy yo'ldosh tizimlarining ahamiyati." Xavfsizlik texnologiyalari, 5(1), 89-95.
 - o National Border Patrol Council (2020). Technological Innovations in Border Surveillance and Control. New York: Borders Books.
5. **Maxsus Operatsiyalar va Tezkor Kuchlar:**
 - o Cameron, R., & Williams, T. (2019). Special Forces and Border Operations: Collaboration and Efficiency. Strategic Studies Quarterly, 10(2), 34-42.
 - o Zorov, K., & Yuldashev, S. (2023). "Chegaradagi tezkor kuchlar va maxsus operatsiyalar." Chegara xavfsizligi: Zamonaviy metodlar va yondashuvlar, 11(4), 110-120.
6. **Xalqaro Xavfsizlik va Hamkorlik:**
 - o United Nations (2021). International Cooperation in Border Security. United Nations Office on Drugs and Crime.
 - o NATO (2020). Enhancing Border Security Through International Collaboration. NATO Science and Technology Organization.
7. **Hukumat Hujjatlari:**
 - o O'zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi (2021). Chegara Qo'shinlarining Funtksiyalari va Stratejik Rivojlanishi. Tashkent.
 - o Yevropa Parlamentining chegara xavfsizligi to'g'risidagi qonun hujjatlari (2022). European Union Publications.

ONLAYN MANBALAR:

- **Europol.** (2022). Annual Report on Border Control Operations. Retrieved from: www.europol.europa.eu
- **Frontex.** (2021). Annual Risk Analysis 2021. Retrieved from: www.frontex.europa.eu